

Ohjelma
Itämeren Historia -seminaari 2014
Kekkosen latu Suomen sillalla

Ajakava
Läänemere ajaloopäev 2014
Kekkose suusajäljed Soome sillal

Kekkosen puhe 12.3.1964

Itämeren Historia -seminaari 23.7.2014

Itämeren historiapäivä 2014

Kekkosen latu Suomen sillalla

Kuresaaren Kulttuurikeskus

- 9.45 Kokoonntuminen
- 10.00–10.10 Avaussanat
Kulttuuriministeri Urve Tiidus
- 10.10–10.40 Professori JarmoVirmavirta
- 10.40–11.10 Kirjailija Jüri Tuulik
- 11.10–11.40 Kahvitauko
- 11.40–12.40 Paneelikeskustelu
JarmoVirmavirta
Jüri Tuulik
Kommenttipuheenvuorot:
Toomas Savi
Eri Klas
Rein Lang
Kulle Raig
- 12.40 Päätössanat:
Valtiotieteen tohtori Heikki Rausmaa, Tuglas-seura

Seminaarin järjestelytoimikunta: Urve Tiidus, Jarmo Virmavirta,
Hannes Astok, Valdar Liive ja Pekka Kanervisto

Ajakava 23.7.2014

Läänemere ajaloopäev 2014

Kekkose suusajäljed Soome sillal 2014

Kuussaare Kultuurikeskus

- 9.45 Kogunemine
- 10.00–10.10 Sissejuhatus
Urve Tiidus, kultuuriminister
Avasõnad
- 10.10–10.40 Prof. JarmoVirmavirta
- 10.40–11.10 Jüri Tuulik, kirjanik
- 11.10–11.40 Kohvipaus
- 11.40–12.40 Diskussioon
JarmoVirmavirta
Jüri Tuulik
Kommentaarid:
Toomas Savi
Eri Klas
Rein Lang
Kulle Raig
- 12.40 Lõpusõnad:
Heikki Rausmaa, Tuglase selts

Kekkonen puhui Tartossa kuin kansallinen herättäjä

Urho Kekkonen vierailu 11.–14.3.1964 oli ensimmäinen korkea poliittinen vierailu länsimaista Neuvosto-Viroon. Kekkonen oli tunnustellut jo vuonna 1958 tätä mahdollisuutta. Silloin pyyntöön ei vastattu, ei myönteistä eikä kielteistä. Siksi voitiin yrittää uudelleen vuonna 1964, vaikka maailman tila oli huonompi. Vierailu toteutui Puolaan tehdyn vierailun jatkeena.

Epävirallisen vierailun isännät olivat virolaisia, mutta Neuvostoliitto oli kohdemaana. Korkeimman tason tervehdyksiä vaihdettiin heti, kun Kekkonen kone saapui Neuvostoliiton ilmatilaan.

Vierailu ei saisi kannustaa virolaisia itsenäisen roolin tavoitteluun, ajateltiin Moskovassa. Silti puheet pidettiin pääosin viroksi. Vierailun kohokohdiksi nousivat hiihto Käärrikulla ja viroksi pidetty puhe Tarton yliopiston juhlasalissa. Lisäksi kansan suussa alkoi elää kymmeniä kaskuja. Yksi niistä kertoo, kuinka kirjailija Friedebert Tuglas, Seitsemän veljeksien vironantaja kehui Kekkonen viroa kieltä.

– Ainakin puhutte viroa paremmin kuin meidän johtajat, sanoi Tuglas, kun Kekkonen vähätteli kielitaitoaan.

★

Tarton yliopiston puheestakin muistetaan parhaiten se, että Kekkonen puhui viroksi. Noina aikoina ei sana virolaisuus ollut käytössä ja siksi otin Kekkonen puheen vastaan kuin hyvän lahjan, on professori Kaljo Villako kertonut.

Syytä on kuitenkin lukea myös puheen sisältö. Kekkonen aloitti viittauksin kansallisen heräämisen ja muisteli yhteis-

työtä, joka ”liittyy molempien kansojen henkisen omaleimaisuuden keskeisimpään ilmentämiseen, virolaisuuden ja suomalaisuuden sisäiseen löytämiseen”. Hän otti lähtökohdan yliopiston juhlasalin ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran salin yhtäläisyyksistä ja vetosi salin yleisöön, ylioppilaisiin: ”Te vastaatte Viron henkisestä, taloudellisesta ja teknisestä kehityksestä nyt ja tulevina vuosina. Teidän on tiedon ja taidon aseina, ystävyysden ja rauhan hengessä oltava luomassa tätä maata edistyneeksi ja kehittyneeksi maaksi, jossa kaunis virolainen elämäntapa tulee aina näkymään.” Hän toivoi enemmän yhteyksiä suomalaisen ja virolaisen tieteen ja taiteen alalla.

★

Viron television haastattelussa Kekkonen toivoi lisääntyviä yhteyksiä samaan tapaan kuin suomalaisten matkailu Leningradiin merkitsi. Olisi erittäin toivottavaa, että ”vastaavanlainen turistienvaihto voitaisiin saada aikaan Suomen ja Eestin välillä. Jos kulkusuhteet tulisivat yksinkertaisimmiksi ja suopeammiksi, niin minä olen varma siitä, että tuhannet ja taas tuhannet suomalaiset olisivat valmiit saapumaan tänne vierailulle.”

Virolaiset olivat toivoneet laivalinjan avaamista Helsingin ja Tallinnan välille, mutta Neuvostoliiton turvallisuusviranomaiset pistivät vastaan. Laivalinjaa tarvitsevat vain rikkaat liikemiehet, jotka haluavat käydä pitämässä lystiä Tallinnassa, sanoi suurlähettiläs Lebedev.

Laivalinja toteutui runsaan vuoden kuluttua Kekkonen vierailusta. ”Katkeaa pi kaulapanta, cessä näkyy Viron ranta”,

sepitti Harri Kaasalainen juhlarunoonsa harvinaisen osuvasti. Lystiä laivalinjan ansiosta on pidetty, mutta asialla ovat olleet muutkin kuin rahaporvarit. Matka jatkuu yhä.

★

Vaikka Virossa Kekkonen vierailu koettiin heimoveljen kädenpuristuksena, herätti matka sekä Suomessa että läntisessä lehdistössä kritiikkiä. Kekkonen selitti matkaa vanhoille heimoateveljilleen. Hän korosti virolaisuuden säilymisen merkitystä myös Suomen kannalta. Kekkonen viesti oli, että virolaisuus voi säilyä ainoastaan jos se säilyy Virossa. Virolaiset voisivat Suomen kautta saada läntistä asiantuntemusta, joka edesauttaisi virolaisuutta vastapainoksi venäläiselle vaikutukselle.

Mutta ”tähän liittyy negatiivinen puoli, joka saattaa tuntua katkeralta. Ne jotka ovat aktiivisia ylläpitämään yhteyksiä, voivat tehdä sen vain sillä edellytyksellä, että suhteet emigrantteihin katkaistaan”,

sanoi Kekkonen. Myöhemmin hän itsekin piti tätä lausuntoaan hätäisenä. Maa-laisliiton puheenjohtaja Sukselainen ehti kuitenkin saada potkut, kun oli käynyt osakunta Rotalian vuosijuhlissa Tukholmassa.

★

Professori Rein Veidemann sanoo, että vierailu teki Kekkosesta Virossa legendan, joka ei ole riippuvainen hänen roolistaan suomalaisessa politiikassa tai Suomen ja Neuvostoliiton suhteissa.

Veidemann vertaa Kekkostä Viron kansallisen heräämisen sankareihin: Hän puhui samaan tapaan kuin virolaisten kansallisen heräämisen merkkimies J.V. Janssen perustaessaan vuonna 1857 Pärnu Postimees lehdessä. Silloin ”Viron kansa” oli uusi käsite. Samalla tavalla 1960-luvun oloissa virolaisille oli uusi käsite ”Viron kansa”, jolle Kekkonen Tartossa puhui.

Jarmo Virravirta

Puhe Tarton yliopistossa 12.3.1964

Härra rektor

Lugupeetud ülikooli õppejõud

Üliõpilased

Sisse astudes Tartu ülikooli aulasse, mida täie õigusega
võib pidada Eesti vaimse elu sümbolseks keskpunktiks, Tartu üli-
kooli südameks, haaras mind niisamasugune pidulik tunne nagu mul on
Helsingis sisenedes Soome Kirjanduse Seltsi peosaali, mis on Soome
vaimse elu harrastuste ja soome rahvatraditsiooni südameks. Nende
saalide kõrvutamiseks annab tõuke see, et Soome Kirjanduse Seltsi
peosaali rõdudelt vaatavad saalisõlajale eestlased Lydia
Koidula, Anna Haava, Friedrich Reinhold Kreutzwald ja Ferdinand
Johann Wiedemann. Marmorisse raiutult on seal eesti luule, rahva-
pärimuste- ja keeleuurimise kuulsad esindajad saanud endale nagu
aukohad soomlaste südameis, kõrvuti Elias Lönnroti ja August Ahl-
quistiga - Kalevala ja Kalevipoeg. Sellesama saaliga on aja-
looliselt seotud aastatel 1907 - 1926 (tuhat üheksasada seitse kuni
tuhat üheksasada kakskümmend kuus) Soomes hoiul olnud Jakob Hurda
maailmakuulsad eesti rahvaluule ja rahvapärimate algupärased käsi-
kirjadekogud, mis nüüd on siin Tartus Eesti Kirjandusmuuseumi
rahvaluulekogude vanimaks põhivaraks ja mis möödunud aastakümnete
jooksul rikkalikult on viljastanud eesti-soome uurimistööd.

Soome Kirjanduse Seltsi liikme ja auliikmena tahtsin nimelt
kõnelda sellest ühistööst ja ühtekuuluvusest, tööst, mis on seotud
mõlema rahva vaimse omapära keskseima väljendusega, eestluse ja
soomluse seesmise eneseleidmisega.

On teinegi põhjus, miks tahan just siin üliõpilastele Soome Kirjanduse Seltsist rääkida. Kui nimelt see selts (1881.) (tuhande kaheksasaja kaheksakümne esimesel) aastal, niisiis 83 (kaheksakümne kolme) aasta eest, Helsingis oma 50. (viiekümmendat) aastapäeva pühitses, siis saatsid Tartu ülikooli eesti üliõpilased - neid ei olnud tollal veel kuigi palju - oma esindajad pidustustele. Üliõpilane A. Mõtus pidas seal, nagu protokolliraamatud jutustavad, soome keeles suurepärase kõne, ja seltsile südamest õnne ja edu soovides rõhutas ta sõpruse mõtet. Ta soovis, et Selts ja meie rahvaste vaheline sõprus "alati võimsalt kasvaksid ja kannaksid vilja üksmeelselt ning rahu keeltele Soomemaa kasuks ja Eesti rahva eduks - auks Euroopa rahvaste silmis". Need sõnad on ikka veel värsked, kolm sugupõlve hiljem.

Kui tuletame meelde kui vähe oli tol ajal eestikeelseid üliõpilasi ja kuidas nad tsaarivõimu lämmatavas õhkkonnas ja saksa parunite tugeva surve all oleva haritlaskonna seas elasid, siis on imelik mõelda ja teada, kui palju nad suutsid saavutada, kuidas nad oma kirjatöö ja tegevusega Eesti rahva eneseteadvuse äratasid. Kõige raskemates oludes sündis otse rahva seast tõusnud üksikute kooli- ja ülikooliharidust saanud eestlaste jõuga uus elu, noor eestilik Eesti.

Teid, üliõpilasi ja kõrgesti haritud eestlasi on nüüd palju, väga palju, - võrreldes ajaga kolm-neli sugupõlve tagasi, ajaga 1860. (tuhande kaheksasaja kuuekümmendail) aastail, mil algas eestlaste ärkamine, mil ilmus "Kalevipoeg", mil süttisid need tuled, mis on tõstnud eesti keele andekusega haritud ilukirjanduse, teaduse ja kunsti keeleks, mis on juhatanud majanduselu uutele radadele, mis on arendanud selle kausagsete pärisprjade maa

tükikeseks kultuurseimat Euroopat samas väärtusklassis kui maa oli eelajaloolise ja ajaloolise aja pöördel, millest meile nii elavasti jutustavad ^{arvukad} muinaslinnused, hiilgavad ^{mu} mäleiuud ja Läti Henriku sama-aegne kroonika.

Teie olete erakordselt andeka Eesti rahva esindajad. Selle andekuse parimaks tunnistuseks on üliõpilaste protsentuaalne arv Eestis, mis on teatavasti suurem kui kusagil mujal Euroopa maal. Ma tean, et Eestis on kooliskäimine Nõukogude Eestis eksplosiivselt kasvanud varemate aegadega võrreldes. Vastutus, mida kandsid nood arvuliselt vähesed haritlased saja aasta eest, on nüüd teie suurte hulkade õlgadel. Teil lasub vastutus Eesti vaimse, majandusliku ja tehnilise arengu eest nüüd ja järgneva aastail. Teie ülesandeks on teadmiste ja oskuste relvadega osa võtta selle maa loomistööst progressiivseks ja arenenud maaks, millel eesti elu ilus pitser alati saab püsima.

Eesti industrialiseerimine ja tehniline areng on viimastel aastatel hiigelsammudega edasi läinud. Mitmed uudisartiklid on olnud soomlastele huvipakkuvad, aga eriti üks ehitustööstuse-alaline leiutus, eestlase Johannes A. Hint'i oma, on Soomes tähelepanu äratanud.

Teaduse ja kunsti alal ei ole omavaheline läbikäimine olnud nii elav kui oleks soovida võinud. Teatud määral on olnud võimalik jälgida publikatsioone ja nende põhjal saada ettekujutus sellest kõrgest tasemest, mida eesti loodusteaduslik ja tehniline uurimistöö esindavad, kuid isiklikud kontaktid on olnud üsna minimaalsed.

Humanistid, eriti muinasteadlased ja rahva- ning keele- teadlased - nende hulka arvestan ka folkloristid -, kellele Eesti

on nagu vanaks kodumaaks, on olnud aktiivsemad. Arheoloogidele on Eesti tõeliseks vara-aidaks, mille väärilised on ka siinsed teadlased, keda välismaalgi kõrgelt hinnatakse. Eesti keele ja soome-ugri keelte uurimus on siin kõrgel tasemel. Arhiivmaterjalide vahetuse kaudu, mis tänu moodsatele tehnilistele vahenditele, kõigepealt mikrofilmimistehnikale, on saanud uue aluse, on olnud võimalik astuda märgatav samm edasi, mis kindlasti saab mõlemal pool teadust suuresti edendama. Siinkohal oleks eriti märkimisväärne ka uueaegne, Nõukogude liidus arenenud antropoloogia, millel on Eestis noori andekaid esindajaid, kelle uurimistulemused on väljaspoolgi tähelepanu väärt. See humanistlike ja loodus-teaduste vahepealne teadus on viimastel aastatel Soomes jäänud tähelepanuta, mistõttu loodame uusi impulsse just Eestist, kus ka muinasajad lähtekohad on meile lähedasemad. Eesti lubjarikas maapind on säilitanud palju rohkem muinasinimese mälestusmärke kui Soome kivine maapind.

Ilukirjanduse ja eriti luule alal on kokkupuuted olnud kahetsusväärsest nõrgad, kuigi kummalgi vennasrahval oleks olnud ja on edaspidigi teineteisele palju head pakkuda. Soomes on mitmel pool imetlusega - loetud näiteid Ellen Niidu ja Jaan Krossi luuletustest. Viie noore eesti luuletaja 1962. (tuhanda üheksasaja kuuekümnenda teisel) aastal ilmunud antoloogia "Noored autorid", kus esinevad Paul-Erik Rummo, Mats Traat ja Enn Vetemaa ning veel Arvi Siig ja Linda Ruud, on meil väärtustatud tähelepanu ja suuri lootusi. Mõned neist luuletustest olen soomekeelses tõlkes lugenud. Meile jääb üle soovida parimat õnne ja edu sellele meie vaimse elu osale, mille hooleks on selle kauneim õis, ilukirjandus ja kujutavad kunstid. — Ülevaate kunstikriitika

Praegusel hetkel ei saa jätta mainimata - sealjuures
 muidugi ka teisi mitte unustades - Eesti vanema kirjanike-
 põlve esindajat Friedebert Tuglast. Teie tunnete tema
 pöörettekkitavat tähtsust Eesti kirjanduse proosastiili
 arendajana ja tõelise kirjanduskriitika loojana, ja eelkõige
 suure kirjanikuna. Meile, soomlastele, on ta tuntud mitte
 ainult kui suur kirjanik, vaid ka kui silmapaistev tõlkija;
 tema sulest on tulnud Aleksis Kivi "Seitsme venna" tõlge.
 Aga peale selle on kirjandusajalooline uurimus veel esile
 toonud, et Friedebert Tuglas on olnud õppemeistriks ka
 soome esseistidele ja kirjanduskriitikule. Selles mõttes
 olid tema pagulusaastad Helsingis 1905. (tuhanda üheksasaja
 viienda) aasta revolutsiooni järel äsjamainitud kirjandus-
 liikidele põhjapaneva tähtsusega. Meie ühistöö on alati
 osutunud mõlemale kasulikuks. - Ülevaate kunstkäsitöö

ja raamatute maailma tooteist oleme saanud Eesti NSV poolt korraldatud esinduslikel näitustel Helsingis, aga sellest on juba mitu aastat möödunud.

Lõpuks mainin sporti. See on ala, kus esimeseks on saadud ühistöö käiku ja kus on ka kõige kaugemale jõutud. Siiani on peetud juba mitu tasavägist kergejõustiku, ujumise eri liikide, jalg- ja korvpalli maavõistlust. Minule valmistab suurt rõõmu tutvuda siin sportivate üliõpilastega ja uute spordikeskustega, mille nägemine on paljupakkuv. Tegevsporlasena olen ma osa võtnud Helsingi ülikooli üliõpilaskonna esindajana muuseas võistlustest Tartu ülikooli üliõpilaskonna esindajatega. Omalt poolt sooviksin, et ka neid rõõmsaid üliõpilastevahelisi võistlusi saaks veel uuesti ellu äratada.

Soovin teile, armsad eesti üliõpilased, parimat edu/teie õpinguis ja oma rahva teenistuses, edasiviiva arengu teel inimliku kultuuri heaks, sõpruse ja rahu keelil, nagu ütles üliõpilane Mõtus.

Kuulosani 14.1.1963

H. V.

Voivottavasti ohjeiden ohjeistus
on sen verran huolellinen, että voit
luevia lisäyksiä ja laajennuksia
pöytäkirjan mukaisesti näitä sopi-
van katederiantalut.
Terve kuuloa.

Herra Rehtori

Arvoisat yliopiston opettajat,

Ylioppilaat

Astuessani tähän saliin (Vieraillessani ^{Tartossa} Tarton yliopiston juhlasalissa), jota syystä voidaan pitää Viron henkisen elämän symbolisena keskipisteenä, Tarton yliopiston sydämenä, minut valtasi sama kunnioittavan juhlallinen tunne kuin saapuessani Helsingissä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran juhlasaliin, joka on suomalaisen hengenviljelyn ja suomalaisen kansanperinteen sydän. Tämä rinnastus johtuu erityisesti siitä, että Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran juhlasalissa korokkeiltaan katselevat kävijää virolaiset Lydia Koidula, Anna Haava, Fr. R. Kreutzwald ja F.J. Wiedemann. Viron runouden, kansanperinteen ja kielen tutkimuksen kuuluisat edustajat ovat siellä ikään kuin suomalaisten sydämissä saaneet marmoriin veistetyinä kunniaapaikat, vierellään Elias Lönnrot ja August Ahlquist - Kalevala ja Kalevipoeg. Saman salin yhteydessä oli vuosina 1907-1926 talletettuina Jakob Hurtin maailmankuulut virolaisen kansanrunouden ja kansanperinteen alkuperäiset käsikirjoituskokoelmat, jotka nyt täällä Tartossa muodostavat Eesti Kirjandusmuuseumin kansanperinnekokoelmien vanhimman rungon ja jotka kuluneiden vuosikymmenten aikana ovat hedelmöittäneet mitä runsaimmin virolais-suomalaista tutkimustyötä.

Kun olen Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran jäsen ja kunniajäsen, niin olen halunnut mainita tästä yhteistyöstä ja yhteenkuuluvuudesta, siis työstä, joka liittyy molempien kansojen henkisen omaleimaisuuden keskeisimpään ilmentämiseen, virolaisuuden ja suomalaisuuden sisäiseen löytämiseen.

Toinenkin syy minulla on puhua juuri täällä ylioppilaille Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran johdosta. Kun näet mainittu seura 1881, siis 83 vuotta sitten, vietti 50-vuotisjuhlaansa Helsingissä, niin lähettivät Tarton yliopiston virolaiset ylioppilaat - heitä ei ollut silloin kovinkaan monta - edustajansa juhlaan. Siellä ylioppilas A. Mötus piti suomeksi loistavan puheen, kuten pöytäkirjat kertovat, ja toivottaessaan Seuralle sydämestään onnea ja menestystä hän alleviivasi ystävyiden merkitystä. Hän toivoi, että Seura ja kansojemme ystävyys "alati voimakkaasti kasvaisi ja kantaisi hedelmiä yksimielisesti ja rauhan kielellä Suomenmaan hyödyksi ja Viron kansan edistykseksi - kunniaksi Euroopan kansojen silmissä". Nämä sanat pätevät yhä vielä tuoreina, kolme miespolvea myöhemmin.

Kun muistamme, miten vähän tuolloin oli vironkielisiä ylioppilaita ja miten he elivät tsaarivallan tukahduttavassa ilmapiirissä ja saksalaisten ^{harvojen} ~~harvojen~~ ankarasti painostamassa sivistyneistön parissa, niin on ihmeellistä ajatella ja tietää, miten paljon he saivat aikaan, miten he kirjoituksillaan ja toiminnallaan nostivat tietoisuuteen Viron kansan. Olosuhteet olivat mitä vaikeimmat, mutta suoraan kansan parista harvojen koulu- ja yliopistosivistyksen saaneiden virolaisten toimin syntyi uusi elämä, nuori virolainen Viro.

Nyt teitä, ylioppilaita ja korkeasti oppineita virolaisia on paljon, hyvin paljon, kun ajattelemme aikaa kolme neljä miespolvea sitten, aikaa 1860-luvulla, jolloin virolaisten herääminen alkoi, jolloin ilmestyi Kalevipoeg, jolloin syttyivät ne tulet, jotka ovat nostaneet viron kielen etevästi viljellyksi kaunokirjallisuuden, tieteen ja taiteen kieleksi,

jotka ovat vieneet talouselämän uusille urille, jotka ovat kehittäneet tästä pitkäaikaisesta maaorjien maasta kappaleen sivistyneintä Eurooppaa samaan arvoluokkaan, jota maa oli esihistoriallisen ja historiallisen ajan taitteessa, mistä lukuisat muinaislinnat, loistavat löydöt ja Lätin Henrikin samanaikainen ^{arittain} kronikka niin elävästi meille kertovat.

Te edustatte ^{arittain} lahjakasta (andekas) Viron kansaa. Päteväenä todisteena tästä lahjakkuudesta on se, että Virossa ylioppilaiden prosentuaalinen lukumäärä on tiettävästi suurempi kuin missään toisessa maassa Euroopassa. Tiedän, että Virossa koulunkäynti Neuvosto-Eestissä on räjähdysmäisesti lisääntynyt entiseen verrattuna. Nyt teidän taajojen joukkojen hartioilla on se vastuu, mitä nuo harvalukuiset kansalaiset sata vuotta sitten kantoivat. Te vastaatte Viron henkisestä, taloudellisesta ja teknillisestä kehityksestä nyt ja tulevina vuosina. Teidän on tiedon ja taidon aseⁱⁿ, ystävy^{den} hengessä ja ^{ja rauhan} ~~"rauhan kielellä"~~, kuten ylioppilas Mötus Heisingissä sanoi jo 83 vuotta sitten, oltava luomassa tätä maata edistyneeksi ja kehittyneeksi maaksi, jossa kaunis virolainen elämänleima tulee aina jatkumaan.

Viron teollistuminen ja teknillinen kehitys on viime vuosina kulkenus jättiläisaskelin eteenpäin. Suomalaisten mielenkiinnon kohteena ovat olleet monet uutuudet, mutta erityisesti eräs keksintö rakennusaineteollisuuden alalla, jonka on tehnyt virolainen Johannes A. Hint, on ollut suomalaisten huomion kohteena.

Keskinäinen kanssakäyminen tieteen ja taiteen alalla ei ole ollut niin vilkasta, kuin olisi toivottavaa. Jossain määrin

on voitu seurata julkaisuja ja saada niistä käsitys siitä korkeasta tasosta, mitä virolainen luonnontieteellinen ja teknillinen tutkimus edustaa, mutta henkilökohtainen kosketus lienee ollut aivan minimaalista.

Humanistit, erityisesti muinaistutkijat sekä kansa- ja kieli-tieteilijät - luen heihin myös folkloristit -, joille Viro muodostaa ikään kuin vanhan kotimaan, ovat olleet aktiivisimpia Arkeologeille Viro on todellinen aarreaitta ja myös tutkijat täällä ovat sen arvoisia ja laajasti ulkomailla arvostettuja. Viron kielen ja suomalais-ugrilaisten kielten tutkimus on ^{5/}tällä korkealla tasolla. Arkistoaineksen vaihdon avulla, mihin nyky-aikaiset teknilliset välineet, nimittäin mikrofilmaus, ovat luoneet uuden pohjan, on jo voitu ottaa huomattava askel eteenpäin, mikä varmaan tulee suuresti edistämään tutkimusta molemmilla tahoilla. Erityisesti tässä yhteydessä on mainittava nykyaikainen Neuvostoliitossa kehitetty antropologia, jolla Virossa on nuoria eteviä edustajia, joiden tutkimukset ovat herättäneet huomiota ulompanakin. Suomessa tämä humanistisen ja luonnontieteellisen tutkimuksen välillä oleva tiede on jäänyt viime vuosina vaille huomiota, joten toivoisimme uusia virikkeitä nimenomaan Virosta, jossa muinaiset lähtökohdat ovat meitä lähimpänä. Kalkkipitoinen Viron maaperä on säilyttänyt muinaisihmisestä paljon enemmän muistomerkkejä kuin Suomen karu maaperä.

Kaunokirjallisuuden ja varsinaisen runouden alalla kosketukset ovat olleet valitettavan heikot, vaikka kummallakin veljeksansalla olisi ollut ja edelleen on paljon hyvää toisilleen tarjottavana. Suomessa on saatu lukea - monella taholla ihas-

tusta herättäen - otteita Ellen Niitun (Niit) ja Jaan Krossin runoista. Myönteistä huomiota ja suuria ~~toivoksia~~ odotuksia on meillä herättänyt viiden nuoren virolaisrunoilijan antologia "Noored autorid" vuodelta 1962, jossa mukana ovat Paul-Erik Rummo, Mats Traat ja Enn Vetemaa sekä lisäksi Arvi Siig ja Linda Ruud. Jonkin näistä runoista olen lukenut suomeksikin käännettynä. Meidän on toivotettava parhainta onnea ja menestystä sille osalle henkistä elämäämme, joka vaalii sen kauneinta kukkaa, kaunokirjallisuutta ja kuvaamataiteita. - Taide-teollisuudesta ja kirjamaailman tuotteista olemme saaneet yleiskatsauksen Eesti NSV:n taholta järjestetyissä edustavissa näyttelyissä Helsingissä, mutta niistäkin on ehtinyt kulua jo useita vuosia.

Viimeisenä mainitsen urheilun. Se on ala, jossa on päästy ensimmäisenä yhteistyön alkuun ja jossa myös on päästy pisimmälle. Monta tasaveroista maaottelua yleisurheilussa, uinnissa eri lajeineen, jalka- ja koripallossa on tähän mennessä suoritettu. Täällä minulla on ilo tutustua urheileviin ylioppilaisiin ja uusiin urheilukeskuksiin, joiden näkemisestä odotan paljon. Olen aktiiviurheilijana ollut mukana kilpailemassa Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan edustajana mm. Tarton yliopiston ylioppilaskunnan edustajia vastaan. Omasta puolestani toivon, että nämäkin riemukkaat ylioppilaskilpailut voitaisiin vielä herättää henkiin.

Toivon teille, rakkaat virolaiset ylioppilaat, parhainta menestystä opinnoissanne ja kansanne palveluksessa, eteenpäinvievän kehityksen tiellä inhimillisen kulttuurin hyväksi, ystävyyden ja rauhan kielellä, kuten ylioppilas Mõtus sanoi.

9 Tällä hetkellä en voi olla mainitsematta - muita unohtamatta-
vanhemman Viron kirjailijapolven edustajaa Friedebert Tuglasia.
Te tunnette hänen käänteentekevän merkityksensä Viron kirjalli-
suuden proosatyylin kehittäjänä ja varsinaisena kirjallisuus-
kritiikin luoja ja ennen kaikkea suurena kirjailijana. Me
suomalaiset tunnemme hänet paitsi suurena kirjailijana myös
erinomaisena kääntäjänä; hänen kynästään on Seitsemän veljeksien
Aleksis Kiven/
tulkinta. Mutta kirjallisuudenhistoriallinen tutkimus on lisäksi
paljastanut Friedebert Tuglasin suuren merkityksen suomalaisen
essee- ja kirjallisuuskritiikin oppimestarina Suomessa. Tässä
suhteessa hänen pakolaisvuotensa Helsingissä vuoden 1905 val-
lankumouksen jälkeen ovat olleet Suomen juuri mainitsemalleni
kirjallisuuden lajille perustavan tärkeitä.

Applaus
on ollut aina vakuuttavasti.

